

TÜRKİYE SANAYİCİLERİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ

TÜSİAD
PARLAMENTO İŞLERİ KOMİSYONU BAŞKANI
PEKİN BARAN'IN
BAĞIMSIZ DÜZENLEYİCİ KURUMLAR VE TÜRKİYE
UYGULAMASI
TOPLANTISI KONUŞMASI

26 Mart CEYLAN OTEL

Sayın konuklar, değerli basın mensupları,

Küreselleşmenin ülkeler üzerindeki en önemli etkilerinden biri, “ulus-devlet” kavramının yeniden tanımlanması ve bu çerçevede yurttaşların ve piyasanın değişen talepleri doğrultusunda, devletin yeniden yapılandırılmasıdır. Böylece devlet ve sivil toplum arasındaki ilişki değişirken, birey haklarının göreceli olarak, Avrupa Birliği (AB) standartlarının gerisinde olduğu ülkelerde de, birey ile devlet arasında, Türkiye’deki gibi “Devlet Baba” geleneği üzerinden yapılandırılmış olan ilişkinin de farklılaşması bir zorunluluk olarak ortaya çıkmaktadır.

Devlet-birey ilişkisinin bu yeniden tanımlanması sürecinde, bir yandan gelişen teknolojinin yardımıyla daha etkin ve daha az maliyetle yurttaşlara hizmet götüren, diğer yandan piyasanın ihtiyaçlarına göre ekonomiye olabildiğince az müdahale ederek düzenleyici ve denetleyici fonksiyonları ağırlık kazanan bir devlet anlayışı öne çıkmaktadır.

Bu anlayışın, ülkemizde tüm kurum ve kuralları ile yerleşmesi, ancak etkin bir kamu reformunun hayata geçirilmesi ile mümkün olacaktır. Türkiye’de kamu reformunun gerçekleştirilmesi, hem küresel ekonomiye sağlıklı bir biçimde entegre olma gereğinin karşılanması, hem de bu bağlamda, AB’ye üye adayı olarak yerine getirilmesi gereken temel zorunluluklardan biri olması bakımından büyük önem taşımaktadır.

Bu açılardan bakıldığında, Türkiye’de ekonominin liberalizasyonu ile başlayan kamu reformu tartışmalarının, iki ana temeli olduğunu görüyoruz. Bunlardan biri, devletin hantal yapısı nedeniyle reform edilmesi gereği, diğeri de patronaj ilişkileri çerçevesinde, ekonomik akılçılığa aykırı olarak çalışan devlet yapısının ıslah edilmesi zorunluluğudur.

Bu çerçevede, Türkiye’de etkin bir kamu reformu girişiminin olmazsa olmaz şartı bir yandan “kamu kurumlarının yeniden yapılandırılması”, diğer yandan *yönetişim ilkeleri* doğrultusunda “kamunun yönetim kapasitesinin artırılması” hedeflemektir. Bu temel yaklaşım kapsamında, kamu reformunun temel ilkeleri olarak şu başlıklar öne çıkmaktadır:

- Saydamlık ve hesap verebilirliğin tüm kamu yönetiminde hayata geçirilmesi,
- Liyakatin insan kaynağı yönetiminin bir parçası haline dönüşmesi,
- İdari kapasite ve verimliliğin artırılması,
- Yönetime katılımın tüm yönetim kademelerinde hem çalışanların, hem de yurttaşların katılımı ekseninde hakim kılınması.

Kamu reformunun bu ilkelerinin hayata geçirilmesi ve Devletin daha iyi hizmet verme kapasitesinin geliştirilmesi için ise, “toplam kalite yönetimi”, “e-devlet” ve “düzenleyici reformlar” birer araç olarak kullanılmalıdır.

“Toplam Kalite Yönetimi”, sürekli iyileşmeyi ve yurttaş odaklılığı esas alan yaklaşımıyla, esasen özel sektör tarafından yıllardır uygulanan ve bazı kamu kurumlarında da yararlanılan, yönetim kapasitesini geliştirmek açısından başarılı sonuçların alındığı bir araç konumundadır.

“E-Devlet” ise teknolojik gelişmeler ışığında, her ülkede siyasi bir tercih olmaktan çıkıp iktisadi bir zorunluluk halini almıştır. Böylelikle verilen hizmetin etkinliği, kalitesi ve hızı iyileşecek, şeffaf devlete biraz daha yaklaşılabilecek ve kamu kesiminin dünya ekonomisine entegrasyonu da kolaylaşacaktır.

Kamu reformunun bir diğerk aracı olan “Düzenleyici reformlar”, ekonomik, sosyal ve idari düzenleyiciler olarak karşımıza çıkmakta, piyasada tüketici aleyhine oluşabilecek durumları engelleyici bir rol oynayarak, toplumun ekonomik ve sosyal refahına katkı sağlamaktadır. Devletin düzenleyici görevleri, rekabeti geliştirerek hizmet ve ürünlerin fiyatlarındaki düşüşler ile tüketiciye ciddi faydalar sağlar, maliyet yapılarındaki iyileşme ile yerel ve küresel pazarlarda avantaj yaratır, hizmet alanında yaptığı katkıyla etkin bir piyasa mekanizmasının toplum yararına hizmet vermesini sağlar ve böylelikle piyasanın gelişmesine katkıda bulunur.

Devletin ekonomik ve sosyal hayata ilişkin düzenleyici ve denetleyici işlevlerini etkin bir biçimde yerine getirmesi, her şeyden önce, bu yeni rolün gerektirdiği *kurallar ve kurumlar manzumesinin* teşkili ve iyi işleyişi ile mümkündür. Düzenleyici kurumlar, sözünü ettiğimiz *kurallar ve kurumlar manzumesinin* en önemli aktörlerinden birisi olarak karşımıza çıkmaktadır. Birazdan sunumu yapılacak olan “Bağımsız Düzenleyici Kurumlar ve Türkiye Uygulaması” başlıklı rapor, uluslararası karşılaştırmalar ve Türkiye’deki uygulamalar ışığında, Türkiye’de bu kurumların bağımsızlığı, sorumluluğu, organizasyonu, denetimi ve hesap verebilirliklerinin nasıl olması gerektiği konusunda görüş ve öneriler sunmaktadır.

Modern anlamda bir kamu reformunun ele alınabilmesi ve uygulanabilmesi açısından, çeşitli baskı gruplarının oluşturulması ve sivil toplumun örgütlü ve amaçları belirlenmiş bir birliktelik çerçevesinde biraraya gelmesi, reform sürecinin araştırma projeleri ve uygulama örnekleriyle desteklenmesi gerekmektedir. Önceden üzerinde anlaşılmış bir hareket planı çerçevesinde gerekli adımların atılmasının bir ihtiyaç olarak karşımıza çıktığı bu günlerde, “Bağımsız Düzenleyici Kurumlar ve Türkiye Uygulaması” araştırma projesini bu sürece bir katkıda bulunması amacıyla kamuoyuna sunuyoruz.

Sözü, araştırma raporunun yazarlarına bırakıyor, teşekkür ediyorum.